

ПРИГОДИ МОРЕПЛАВЦЯ СІНДБАДА

БІБЛІОТЕКА ЮНИХ ЧИТАЧІВ

ПРИГОДИ МОРЕПЛАВЦЯ СІНДБАДА

I

ВИДАВНИЦТВО «ДНІПРОВА ХВИЛІ»

Мюнхен

1955

Німеччина

Поміж взористі, залізні арабески воріт побачив він пишний город з найкращими квітами та рослинами, ставочки і басейни з срібними та золотими рибками, а поміж тим просторі клітки з всякого роду звірятами та птахами. Кольорові пташки сиділи в коронах рідкісних дерев, виспівуючи свої концерти, а по висипаних білим пісочком стежках гордо проходили чудові пави. В тіні високих дерев, між ставочками та басейнами забавлялись гарні невільниці кольоровими м'ячиками, а прислуга в багатих строях розносила прохолодні напитки, неначе б це було якесь свято на великому, королівському дворі.

Жаль стало Сіндбадові, коли усвідомив свою нужду і сльоза покотилась у нього по обличчі. У серці заболіло і він подумав, звівши очі до неба:

— О, Всевишній, чому одні живуть у розкошах і багатствах, а інші мусять важко працювати і терпіти, як ось я!

І при тому йому на думку прийшов заслуханий не-давно вірш:

Ще тільки сонце на світ виринає,
Ще тільки птахи щебечуть в садах —
Сіндбад-носій вже до праці манджає,
Обдертий, голодний, на босих ногах...

Багатий у час той ніяк не працює,
Він зранку п'є нектар, під вечір вино,
У тіні дерев він ліниво міркує,
Як бідних скувати ще більше в ярмо...

Шепочучи ці слова, Сіндбад уклав до них мелодію і потиху став її співати, розжалений на свою долю

і нужду, та очарований красою прегарного, чужого городу.

Нараз один з молодих невільників відкрив хвірточку у воротах і звернувся до Сіндбада з проханням зайти до середини, бо пан цього гарного дому бажає з ним балакати.

Здивувався Сіндбад, думаючи, що це певно якась помилка. Але невільник впевнив його, що це не є жодна помилка і Сіндбад ступив за ним у райський город. Як у сні йшов він поміж кльомбами рож та троянд, вийшов на мармурні східці, зайшов до великого голю, прибраного високими колонами і нарешті невільник завів його до розкішної, просторої світлиці. Всюди стояли і звисали коші з дорогоцінними квітами, на срібних та золотих полумисках красувались цілі гори рідкісних, південних овочів, а у тонкошійх амфорах та прозорих, різнокольорових карафах стояли старі, смачні вина та інші знамениті напитки. Між тим всім танцювали невільниці, а інші забавляли гостей грою на арфах та тужливим, або веселим співом. Всі були вдоволені і розрадувані, як на весіллі.

На дещо підвищеному місці сидів чоловік, поважного вигляду, з довгою, білою бородою. Його благородне лице вкрите було морщинами старости і його волосся та вуса були сиві. Від нього променів вроджений маєстат і стареча, розумна повага. Бачучи це все, Сіндбад збентежився сильно і в душі сам до себе заговорив:

— О, Всевишній, це є напевно палата якогось короля, або передсінок раю! — Покірно поклонившись всьому товариству, Сіндбад став з похиленою головою, вичікуючи мовчки дальших подій.

Пан дому дав йому рукою знак приступити ближче, вказав на м'яку подушку, і коли Сіндбад сів, заговорив до нього зичливо, вітаючи в своєму домі. Опісля наказав принести йому найкращі страви і Сіндбад, згідно із звичаєм підняв руки вгору, закликаючи: «Хвала Аллахові!» Після того наївся досхочу, помив руки у срібній мисці, що її приніс йому невільник і гарно подякував за гостину.

Тоді озвався господар:

— Будь гостем моїм і нехай благословен буде день твій. Яке твоє ім'я і хто ти такий?

І Сіндбад чемно відповів.

— О пане, ім'я моє — Сіндбад і я є носієм з професії.

Пан дому усміхнувся на це, і знов заговорив ласкаво.

— Будь мені наче брат, бідний носію, бо й моє ім'я — Сіндбад, а люди зовуть мене Мореплавцем. Знай, що у мене у звичаю є запрошувати до мого дому тих, хто пристане перед воротами моїми, втішаючись красою городу. А зокрема радо вгощую я тих, хто бідно вдягнений і не належить до багатих. Хто живе в розкошах, повинен із дібр своїх частину віддавати завжди біднішим братам своїм, на хвалу законів Всевишнього. Бо щастя — це ласка Божа і дарунок, і треба бути гідним їх носієм. Не вільно забувати теж, що все, що Аллах нам дав — так само через ніч може й забрати і завтра ми можемо стояти перед ворітьми чужих, багатих домів та зідхаючи, мріяти про хвилину спочинку у тіні струнких дерев, серед пахощів чудових рощ. Сьогодні однак, приятелю, є надзвичайний день, бо і ти і я маємо це саме ймення і це є знак Божий на те, щоб ми пам'ятали, що ми всі браття і діти одного Бога — той, хто вантажі носить і той, хто у палаті живе.

Сіндбад-носій пригадав собі свій вірш і йому стало прикро, а в цій хвилині пан дому, неначе відчитавши його думки, захотів, щоб він ще раз заспівав цей вірш, що його він співав перед ворітьми, про що звітував слуга. Сіндбад вволив його волю і перепросив його опісля, але господар закликав:

— Мені подобається надзвичайно твій вірш і твоя мелодія, мій поетичний носію! В твоєму вірші є багато правди. Не завадить пригадувати багатим про долю бідних. Чи бажаєш, приятелю, в заміну за твій вірш послухати моєї історії? Тоді ти пізнаєш, звідкіля взялось моє багатство і що б ти не думав про долю і недолю в житті, моя історія дуже цікава. Ти побачиш, що я дійшов до майна щойно після великих трудів, пригод і небезпек. Довго я блукав по морях, пустинях і лісах і нераз моє життя висіло на волоску. Разом відбув я сім подорожів у світі, а з кожною є зв'язана одна історія. Доля не була до мене в той час надто ласкава, але не вільно нам забувати, що одного дня все може змінитися і щастя може завітати так само і до наших порогів.

— О пане, ти говориш дуже розумно, — озвався на те Сіндбад-носій. — Ти виказав для мене багато серця і зрозуміння і я радо вислухаю твоєї історії.

І так Сіндбад-Мореплавець став розказувати Сіндбадові-носієві свої пригоди.

Перша подорож Сіндбада-Мореполавця

Мій батько був купцем, до того мав велике майно, яке здобув своїм розумом і своїм великим щастям, однак помер він, коли я ще був дитиною. Одідичивши такі багатства, я виростав у розкошах, а столи у моїй палаті вгинались під золотими начиннями з їдою та кришталевими дзбанками з напיתками. Знайшов я і товаришів, що разом зі мною пиячили, забавляючись при звуках гучної музики від вечора до ранку і від ранку до вечора. За винним очманінням я став, неначе у півсні, думати, що таке життя триватиме вічно і що ніколи я не потребуватиму працювати, а завжди зможу тільки пити і гуляти за придбане покійним батьком майно.

Так розкидав я моє майно наліво й направо, аж одного дня, опритомнівши серед побитих склянок, порозливаного вина та забрудженої долівки ствердив я, що все моє майно затратилось і моє життя не мало досі сенсу. Моя самовпевненість, моє самозадоволення замінилось нагло у непевність і страх. Що буде зі мною тепер? Серед понурих роздумувань над моїм знищеним життям та над моєю повною руїною, прийшли мені на думку слова Соломона, Давидового сина, — хай земля буде йому пером! — що їх я нераз чув від мого батька: «є три речі кращі за інші три речі, а саме: день смерти кращий за день народження, відважна ініціатива є краща за безвільне розпачання і могила є краща як нужда. Так отже йди сміливо в життя і не лякайся!»

Так отже зібрав я рештки мого майна, продав все, разом з коштовними одягами і вирішив їхати у далекі країни.

Не без зрозумілого труду закупив я потрібний вистрій, дещо харчів на дорогу і виїхав на море з великою групою інших купців. Наш корабель причалав по дорозі до Бассори і поплив потім далше, минаючи різні острови та відвідуючи далекі побережжя чудових, дивних країн. Ми торгували в дорозі, міняли товари у кожному порті і хоч спочатку не заробляли багато, то пізніше інтереси пішли краще і в магазинах корабля нагромаджувались щораз більші кількості екзотичних товарів, з яких багато належало теж до мене. Одного дня побачили ми дивний острів, що виглядав як піскова лавиця серед моря, але вкрита травою та дрібними кущами.

Тут корабель закинув якор, причаливши до лагідного берега і моряки спустили місток на берег. Більшість з нас пішла на суходіл, щоб розглянутись по острові. Одна група розвела ватру, готуючи страву, інші купались у теплом морі, ще інші збирали мушлі, промишляючи по всьому острівчику за всім і нічим.

Я був теж між тими, що так проходжувались, коли нагло капітан з борту корабля гукнув на нас пронизливо:

— Гей, люди! Біжіть що сили, якщо вам життя миле!! Негайно тікайте всі на корабель! Рятуйтеся! Це не є жодний острів!! На Аллаха!! Ви стоїте на хребті величезної риби!!!

— Що за дурниці! — відгукнувся хтось з землі. А ще інші здвигнули плечима. — Чи капітан наш вдурів? Чи не бачить він тут каміння, піску, трави і кущів?

Але капітан кричав далше із всіх сил:

— Назад! Назад! Тікайте, люди!! Ця риба така велика, що на її хребті набірався пісок, а море нанесло всячини, так, що навіть рослини повиростали! А онтам розвели вогонь! Риба тепер відчуває, як вогонь її пече, вона вже ворухнулась! Кожної хвилини може вона пірнути у глибину і всіх вас вхопити за собою!

Це вже не були жарти. Всі стали бігти до корабля, залишивши горщики, їжу та навіть ті, що купались, кинули свій одяг. Дехто дібрався ще до корабля в останній хвилині, але більшість, серед яких був і я, не встигли вже добігти до містка. Весь острів нагло заколихався і пірнув із всім, що було на ньому, у темну глибину океану і хвилі збилися над цим місцем, як після бурі.

Разом з іншими потонув і я в глибині. Але Аллах Всемогучий охоронив мене від смерті і мої руки якось нащупали одну з бочок, що плавали по морю. Я вчепився її руками й ногами, вилізши неначе на коня і так, веслюючи ногами, старався втримати рівновагу, хоч хвилі кидали бочкою на всі боки, як корком.

Я бачив, як корабель помалу зникав на горизонті. Капітан відплив, певний, що ми усі потопились. Ніде на воді не було видно рятунку і, борючись ще за своє життя, я став готуватись на смерть. День скінчився і настала на морі темна ніч. Піднялись хвилі і вітер штовхав бочку зі мною кудись, у незнане, аж над ранком хвиля прибила мене до якогось берега.

Це був прегарний, вкритий зеленю острів. Над берегом нагинались високі пальми, від острова йшов подих рятунку і життя. Вхопившись за якусь звисаючу над водою галузь, я видряпався на берег, ближчий, із змучення, до смерті, як до життя. Аж тоді відчув я, як мої ноги стерпли та завмерли із холоду у воді, крім

того закріпив я поранення від укушень кусливих риб. На морі я із виснаження не відчував жодного болю.

Не маючи сили рухатись з місця, я впав на пісок і заснув важким, глибоким сном. Пробудився я щойно під промінням гарячого сонця, що вже високо стояло на небі. Мої ноги так напухли, що я міг рухатись тільки на колінах, повзаючи, як зранене звіря. Але на цьому острові росли всякі овочі і траплялись джерела із солодкою водою. Я напився з першого ж джерела досхочу, щоб сполоскати смак солоної, морської води, та став шукати добрих, їстих овочів. Так пробував я дні і ночі, доки знов не прийшов трохи до сил. Тоді у мене збудилась охота жити і крім того загоїлись рани на ногах, так, що я міг вже йти, хоч ще кульгаючи, але вже без підпори. Мене вела цікавість і я вирішив розвідати, що це за острів такий, на який мене доля кинула. Довкола процвітала повним життям буйна рослинність і як оком сягнути, острів робив гарне враження. Я щораз далі запускався у всі сторони, відпочиваючи то тут, то там і розглядаючи околицю. При тому виламав я собі до помочі добру палицю з твердого дерева і вона служила мені не тільки за підпору, але й за оборону, на всякий випадок.

Одного дня, коли я так мандрував берегом, завважив я здалеку щось на подобу якогось звіра. Моя долоня обхопила палицю дужче. Але, коли я підійшов ближче, побачив, що це була шляхетна кобила, прив'язана до паля, на березі моря. Коли я став перед нею, видала вона такий пронизливий, страшний звук, що я задрижав із страху, та кинувся тікати. На диво, з землі вийшов якийсь чоловік, що став мене здоганяти, кричучи:

— Хто ти такий, звідкіля приходиш і чого шукаєш в цьому місці?!

Тоді я пристанув і відповів:

— Мене постигло велике нещастя. Я не маю батьківщини і ледве з життям вирвався з обіймів моря. Аллах послав мені на щастя якусь бочку і вирятував мене на ній, а морські хвилі принесли мене аж до того острова.

Вислухавши мене, цей чоловік кивнув головою.

— Ходи зі мною.

І він завів мене до просторої, підземної печери, казав сідати та, принісши їжу, наказав їсти. Я був голодний і тому не дав себе два рази просити. Поки я насичувався, незнайомий чоловік з усміхом приглядався, радий, що мені їжа смакує. Потім став мене розпитувати в усьому і я йому розказав геть до чиста, що зі мною трапилось. Накінець озвалась теж моя цікавість:

— А тепер скажи мені, хто ти такий, чому живеш тут під землею і чому цю страшну кобилу прив'язав ти над берегом моря?

— Я є конюхом короля Мірджана, а всі його коні знаходяться під моєю та моїх товаришів опікою, — відповів незнайомий. — Зажди із сходом нового місяця ми приганяємо найкращі кобили з його стайні сюди, над берег моря і самі ховаємось так, щоб нас ніхто не бачив. Тоді приходять страшні морські потвори, морські коні, до них і справляють весілля, що триває звичайно до самого ранку. З того часу кобили стають дикі і страшні, але вони зате приводять на світ лошат, що їм рівних немає у всьому світі.

Із здивуванням покрутив я головою. Але конюх став говорити далше.

— Я поведу тебе до короля і при тому покажу тобі нашу країну. Знай, що ти був би марно загинув тут, якби не натрапив на мене. А так зустріло тебе щастя в нещасті, бо я і мої товариші є чесні миряни і я буду старатися тобі допомогти повернутись на твою батьківщину.

Я подякував йому за це і ми просиділи, гуторючи, ще довгий час, заки поприходили інші конюхи. Їм мусів я щераз розказати всю мою бідолашну історію, але зате вони дали мені одного коня і ми вирушили в дорогу, до столиці короля Мірджана.

Конюхи подались до нього, щоб йому сказати все, що тільки знали про мене. Король захотів мене побачити і тоді вони прийшли по мене. Після привітань та поклонів король Мірджан побажав мені щасливих та многих літ і попрохав розказати собі всю мою історію. Його відношення до мене було надзвичайно гарне і повне добросердності. Наприкінці нашої розмови йменував він мене командантом столичного порту і контрольором всіх кораблів, що до нього впливали. Я працював на цій посаді добре і тим заслужив собі довір'я короля.

За якийсь час моя повага при його дворі так зросла, що він став мене радитись у всіх державних справах, а одночасно народ так мене полюбив, що завжди через мене люди подавали всі свої прохання до короля. Живучи так і працюючи, не забував я однак про мою батьківщину. Як тільки якийсь новий корабель впливав до пристані, розпитував я негайно капітана і його матросів, чи не чули щось про місто Багдад. Але мої надії не оправдувались: ніхто з них не чув ніколи нічого про Багдад і ніхто ніколи в такому місті не бував. Це мене дуже журило, бо хоч і як мені гарно тут було жи-

ти, проте я відчував сильну тугу за вітчизною. І хоч я бачив і навчився багато нових речей, моя душа сумувала щораз більше.

Одного дня короля Мірджана відвідала група гіндусів, які в час прийняття розказали мені багато дечого про Індію. Якщо це, що вони говорили, була правда, то Індія — дивний край. Вони твердили, що там населення є поділене на різні касты, так строго відділені одна від одної, що немає між ними жодних зв'язків. Всіх каст має бути сімдесят дві. Це мені видалось далеко більш таємниче, як історія про морських коней. Найшляхетніша каста зветься «шакірія» і хто належить до неї, не сміє нікому чинити кривду, ані теж допускати, щоб хтось кривдив своїх ближніх. Думаю, що таких каст повинно бути у світі більше. Варто згадати теж за касту браманів, які не п'ють вина, але живуть серед науки, знання і погоди духа. Про інші сімдесят каст важко мені щонебудь говорити, але моє загальне враження було, що цей дивний народ, поділений на касты, все таки видав багато мудреців і філософів, а попри це багато людей із надприродними властивостями та силами духа.

В пристані мав я нагоду бачити не тільки людей із різних кінців світу, але також і звірів, про які у Багдаді ніхто ніколи й не чув. Одного разу побачив я рибу, довжиною в двісті ліктів. Рибалки лякаються цієї риби більше, як всіх інших морських потвор. Тому, коли вона появиться на морі, на кораблях зчиняють страшний галас, б'ючи в бубони та літаври, бо на гамір ця страшна риба незвичайно чутка і тікає геть. Бачив я теж рибу, що на голові мала меч, бачив пташок, не більших від маєвого хруща, але зате світились вони, як полум'яні іскри, бачив багато інших річей, що їх

і згадати трудно. З бігом часу я докладно оглянув весь острів і за винятком морських коней, що їх я ніколи не побачив, не було для мене тут жодних тайн.

Одного дня, як звичайно, стояв я у пристані, бо наближався саме новий вітрильник із далекого моря. Корабель ввійшов до пристані, опустив вітрила і закинув набережні якори та линви, якими прив'язано його до набережжя. Моряки проклали місток між чардаком і берегом і залога стала зладовувати привезені вантажі. Я стояв поруч і докладно записував все, що вони привезли. Довго, дуже довго тривало зладовування товарів, так, що знетерпелившись, спитав я нарешті капітана:

— Чи ще щось є там, в нутрі цього бездонного корабля?

Капітан відповів:

— О, господарю цієї пристані, в нутрі мого корабля є ще справді багато товарів! Їх власник утопився у морі. Але тому, що його товари були мені довірені, я хочу їх тепер продати, а здобуті гроші добре заховати і передати його рідні, у місті Багдаді, місті вічного миру.

Це звернуло мою увагу і я скоро запитав:

— Як називався цей купець, що потонув у морі?

І капітан відповів:

— Сіндбад.

Тоді я йому дуже уважно придивився і справді — це був капітан того самого корабля, що я його залишив, вийшовши на цей фатальний острів—рибу!

— О, капітане! Я є цей Сіндбад, що з вами разом їздив! Пригадуєте собі — як тільки риба ворухнулась, ви покликали нас на корабель назад й дехто ще вспів врятуватись, але інші потонули і я був серед них. Од-

нак Аллах дав мені змогу врятуватись на якійсь бочці, а хвилі і вітри прибили мене до цього острова, де король зробив мене господарем і командантом пристані, нехай дяка буде королеві Мірджанові за його добре і великодушне серце! Товари, що є на кораблі — є мої і я дуже радий з того. Дуже вже хочу вернутись до мого родинного Багдаду!

Але капітан заслонився руками і закликав вголос:

— О, Аллах! Вже нема між людьми ні чести, ні віри!!

— Якто? — скрикнув я. — Ти не віриш моїм словам?!

— Аллах свідком, що не вірю! — відкликнувся капітан. — Я знаю ці історії. Як тільки десь розказати, що власник багатих товарів не живе, негайно з'являються ошуканці, що впевняють, наче б то вони були спадкоємці, або навіть ще краще: померші у власній особі! О, ні, такий дурний я не є, хоч признаю, що не можу собі того Сіндбада вже сьогодні докладно пригадати, але не можу теж ствердити, щоб він був подібний до вас! Сіндбад утопився! А ви краще займіться справами цієї пристані, а не топлениками з Багдаду!

Слова капітана мене так розлютили, що я підняв палицю, щоб його вдарити, але ще в пору усвідомив я собі, що цей капітан, хоч і шорсткий у поведінці, але завжди був чесний і довірливий чоловік і що він зовсім не хотів моїх товарів взяти собі, тільки передати гроші за них моїм спадкоємцям. Тому я заспокоївся, хоч і з трудом, і розказав йому все, що ми переживали на кораблі після виїзду з Багдаду аж до хвилини, коли ми трапили на цю величезну рибу, що мало-що нас всіх не потопила. При тому я пригадав йому багато розмов, які ми спільно вели на кораблі, про які ні-

хто чужий знати не міг. І він мусів після того повірити, що я говорив правду. Тоді, для певности, він покликав стерника, що був відомий із своєї доброї пам'яті. Стерник впізнав мене зразу. З корабля походили купці і матроси, вітали мене і обнімали, подивляючи так, неначе б це я був король тих таємних морських коней.

Після того передали мені всі мої товари, на яких ще було написане мое ім'я. Ніщо не бракувало і в душі та голосно я похвалив чесного, хоч і трохи брутального капітана. Оглянувши мої товари, вибрав я найкращі речі на подарунок для короля Мірджана, який дуже тим зрадив. До того мусів я йому все докладно розказати. Король зробив мені ще кращий подарунок, а накінець влаштував бенкет для мене і моїх земляків. Після того я продав всі мої товари з великим зарібком і закупив за це місцевих товарів, зокрема прегарні нашийники з дорогоцінного жовтого каменю, що росте на дні моря. Надійшов день, коли мої земляки забажали від'їхати. Тоді і я наказав перенести всі мої товари на корабель та пішов розпрощатись з добрим королем цього гостинного острову. Король дуже нерадо дозволив мені від'їхати, бо нас лучила тривала і обостороння приязнь, але він не міг відмовити мені права вертатись на батьківщину, бо й він знав, що це таке туга за рідним краєм. На пам'ятку передав він мені дорогоцінний перстень, який я й до сьогодні ношу на пальці.

Опісля корабель підніс кольорові вітрила, вітер надув їх і ми поплили у морську далечінь. Так плили ми днями й ночами, а добрий Аллах супроводив нас. Ми завітали по дорозі до Бассори, полагодили ще там чимало справ і попливли далше до Багдаду, вимріяного мною міста.

Попродавши дома всі товари, я став дуже багатий, багатший, як перед тим, тому я купив собі дім з городом. Приятелі знов приходили до мене, але тепер я вже був мудріший і не розкидав майном, а жив помірковано і чесно. І Аллах благословив мене.

Але не знав я ще тоді, що час моїх пригод і подорожів на цьому не скінчився, бо хоч я й помудрів трохи, то все таки, з часом забув я про свій смертельний страх, коли риба пірнула з нами в глибину океану, забув всі інші нещастя і невгоди на чужих землях.

Це однак була історія моєї першої подорожі і якщо вона тобі, Сіндбаде-носію, сподобалась, то завтра розкажу тобі історію моєї другої подорожі.

Після того Сіндбад-Мореплавець влаштував обильну вечерю і на закінчення казав дати Сіндбадові-носієві сто золотих дукатів, обійняв його та сказав:

— Іди, хай тебе Аллах проводить. Твоє товариство було нам всім миле.

Носій втішився подарунком, пішов до свого домику, думаючи по дорозі багато про пригоди другого Сіндбада. Наступного ранку подався він знов до його палати, наново подивляючи при тому пахучий, свіжий город та прегарну архітектуру будинку.

Однак Сіндбад-Мореплавець зачекав, аж зібрались всі приятелі і коли вже слуги подали всім обильний сніданок та вишукані овочі, став розказувати, під тихий звук арф, історію своєї другої подорожі.

Друга подорож Сіндбада-Мореполавця

В тому часі поводилося мені дуже добре. Я був здоровий, багатий і всіми шанований, у мене були гарні приятелі і прекрасний дім, а дні проходили один за одним, як у раю. Та помимо того всього, одного дня у мене знов перемогла мандрівнича жилка і туга за далекими краями. Мені здавалось, що я ще не пережив і не бачив всього так багато, щоб сидіти, як старець, дома, серед своїх багатств.

І так знов поплив я далекими морями. З собою взяв я досить багато грошей, як теж різні товари для продажу і виміни у далеких країнах. Мій корабель мав молоду, здорову залогоу і вправного капітана, до сонця світились новесенькі вітрила й все було у найкращому порядку. На чардаку було теж багато інших купців, що так, як і я, вибрались у далеку і небезпечну дорогу.

При гарній погоді корабель підняв якори і вітрила виповнились свіжим подувом. Ми жваво попливли синіми морями, залишаючи за собою довгий, білий пінний слід на воді. Подорож проходила зовсім щасливо, ми відвідували численні острови, сходили на землю, продавали і купували та їхали дальше. Годі описати, які гарні і дивні краї ми бачили, скільки гураганів та бурів пережили, як нас пекло сонце і смагали холодні вітри.

Одного дня побачили ми острів, що подобав на найкращий із всіх райських, зелених, квітистих городів. Все побережжя встеляли кольорові квіти, здалеку виднілись темні пальмові ліси, прорізані хрустальними потічками, що впливали до тихих, розкішних заток і поміж тим всім проходжувались різні, присвоєні звірі. Але не видно було ні сліду життя людей, ні один димок

не підносився з острова, жодна нога не була відбита в набережному піску.

Ми приземлились і вийшли на острів. Після довгої плавної на кораблі кожний бажав лягти хоч на часок у тіні високих, струнких пальм та напиться чистої, джерельної водиці з численних струмків. Спів птахів повінню розливався над островом і я саме побачив якогось птаха, якого ніде досі ніхто не описав. Зацікавлений, відійшов я набік від всього товариства і став за ним стежити. Так забрив я до джерела з прегарною, холодною водою і сів трохи спочити. Спів пташок, запах квітів і легкий подих вітру навели на мене серпанок сну і я навіть не зчувся, коли моя голова похилилась на м'яку траву. Я заснув здоровим, кріпким сном.

Не знаю, як довго я спав. Але коли проснувся, перш усього запримітив, що не чути було вже жодних голосів від побережжя. Корабель відплив, забувши певно про мене. Ніхто не завважив, що мене не було на чардаку. А може вони мене й шукали, але я спав так твердо, що не чув їхніх накликувань, а в цьому затишному місці ніхто мене не міг знайти. Зрозпачений мандрував я по всьому острові, але ніде не натрапив на слід людського життя. Помалу огорнуло мене почуття повної самотності і безрадності і на душі стало невимовно важко і болюче. Думки мої повернулись до пережитих мною пригод.

— Я вже був у подібному положенні, але жоден смертник не переживе два рази того самого нещастя. Тоді врятував мене королівський пастух і добродушний король, але сьогодні не бачу вже жодної надії на порятунок.

Я став сам собі докоряти, що так непотрібно і необачно вибрався у небезпечну дорогу, залишаючи ви-

гідний дім і всі приємності спокійного життя для сповидних зарібків в далеких країнах. Чи побачу я ще колись свою гарну батьківщину, рідне місто Багдад? Тепер мені здавалось, що немає нічого дурнішого та гіршого, як подорож кораблем по морях і незаних океанах у невідоме, страшне майбутнє. Такі то думки викликав у мене страх за моє життя.

Після довгої блуканини видряпався я на високе дерево і став роздивлятися у всі боки, шукаючи хоч знаку якогось дому чи садиби, але у віддалі бачив я тільки хмари і воду, небо і море. При тому щось звернуло на себе мою увагу: в середині острова блищало щось велике, біле, чого я на цю велику віддаль ніяк не міг розпізнати. Тому я зліз з дерева і пішов у тому напрямку, щоб переконатись, що це таке може бути. Підійшовши ближче побачив я велику, білу кулю, що стирчала високо вгору. Я обійшов її зо всіх боків обережно, але ніде не побачив ні дверей, ні вікон. Не можна було теж на неї вилізти, бо вона була незвичайно гладка, як блискучий, білий бальон.

Так стояв я і дивився на неї, яким способом дістатись до середини, щоб розвідати, що воно таке, а тимчасом сонце склонилось до заходу і стало смеркатися. Раптово настала повна темрява, а повітря стало важке і душне, майже неможливе до віддихання. Мені здавалось, що величезна хмара проковтнула нагло сонце і переляканий наглою темнотою, глянув я з острахом вгору.

Тоді я запримітив, що це не була жодна хмара, тільки велетенський птах. Його розлогі крила затемнили небо і прислонили все світло. Саме пригадав я собі давні оповідання моряків та бувалих купців, про те, що на далеких островах живуть птахи-великани, які своїх

дітей годують вужами. Я не дуже вірив тим оповіданням, але здається, що ось я сам попав на такого птаха. Його називали у нас чомусь Рох. Я усвідомив теж, що ця величезна, біла куля, це просто яйце того птаха.

Птах Рох сів нарешті на своє яйце, накрив його крилами і став вигрівати, простягнувши ноги за яйцем, на землі. Так він і заснув.

А мені тим часом прийшла до голови дивна думка: може оце таким чином Аллах посилає мені рятунок? Хоч одночасно відчував я у моєму намірі страшну небезпеку.

Знявши з голови турбан, я скрутив його, неначе грубий мотуз і прив'язав себе ним до ноги сплячого птаха. Я думав при тому, що можливо, ця птиця полетить у якийсь замешканий край і хоч би там жили навіть варвари, то все таки це краще, як перебування на цьому безлюдному острові. Бо з людьми можна в кожному випадку якось балакати, щось робити і навіть оборонятись від них, якщо треба — але все це разом не було таке небезпечне, як убивча самотність, зокрема для мене, навіть якби мене не пожерли жодні велетенські птахи чи гади. Так роздумуючи старався я не спати та чекав ранку і сходу сонця.

Тільки сонце піднялось із моря, неначе мокре ще від води, птах Рох розбудився, розпростер крила і з голосним криком піднявся у воздух. А я висів при його величезній нозі, як мала муха і разом з ним летів десь у простори.

А мій птах підносився все вище і вище і здавалось, що він полетить прямо у саме сонце, так високо ми вже були. Мені вже було важко дихати на тій височині, але нарешті птах знов опустився вниз і приземлився на верху якоїсь гори. Як тільки я почув твердий ґрунт під

ногами, негайно розв'язав турбан, щоб звільнитись від птаха. Хоч я із схвилювання та страху дрижав на всьому тілі, птах мене не запримітив. Я став тікати, що сиди від нього і коли оглянувся, побачив, як він своїми лапами підносив щось в'юнке та велике з землі і вдаривши крильми, пішов знов у небо. В пазурах тримав він довжелезну гадюку. Скоро він і зник з нею у синіх просторах.

Тим часом я вийшов на якийсь гірський хребет, з якого побачив велику, білу долину, що світилась в сонці, як порцеляна. Вся долина окружена була високими, скelistими горами, що сягали — здавалось — до самого неба.

Надивившись достатньо, здобувся я на відвагу і став уважно сходити із скель в напрямку долини. Схід був дуже важкий і небезпечний, тим більше, що у мене не було ні потрібних гаків, ні мотузів. Та нарешті вдалось мені без випадку зійти вниз. Приглянувшись добре всій долині, ствердив я, що її дно було із чистих діамантів, тобто з найдорожчих шляхотних каменів, які тільки на землі існують. Але в цій долині роїлось теж від гадів і вужів всякого роду, деяких таких великих, що відчинивши рота, вони могли нараз ковтнути бегемота, без великої натуги. За дня вони ховались у своїх норах, але ніччю виходили на лови.

Мандруючи так дальше, розшукував я за місцем, де можна б безпечно переночувати. Мій страх перед роями тих гадюк зріс до того ступня, що я забув за голод і за спрагу. Аж побачив я вбік моєї стежки печеру із низьким та вузьким входом. Я мусів добре припасти до землі, щоб туди заглянути. Нарешті проліз я до середини. Печера була велика і простора, місця було доволі. Я відшукав одну велику камінюку та прико-

тивши її до входу, замкнув його тим способом для небажаних гостей.

— Ніч якось перебуду у безпеці, — подумав я собі при цьому. — А коли настане день, помандрую даліше і може ще цей раз матиму щастя. Бог знає, що мене чекає і в Його руках моя доля.

Тоді став я розглядати уважніше мою печеру і враз задеревів зі страху. У сумерку, що панував в печері, завважив я величезну гадюку, яка вигривала свої яєчка. Я не знав, чи вона мене запримітила вже чи ні, але вона не рухалась в мій бік. Залишатись чи тікати? Якщо стану тікати, то вона якраз тоді мене запримітить. Коли ж залишусь і засну, можу стати зовсім легко її жертвою. Трясучись зі страху, подав я свою долю в руки Всевишнього і уважно та нечутно примістився в куточку печери. Але я не міг заснути. Всю ніч дивився я в сторону гада, непевний кожної хвилини. На світанку, вичерпаний до краю, я піднявся яко мога тихіше, відкотив скоро каменюку і ще тільки завважив, як гад підняв помалу свою голову, бездушно дивлячись на мене. Тоді я кинувся щосили тікати, не оглядаючись поза себе і коли змучився, пішов даліше спотикаючись, як п'яний, з голоду, спраги і страху.

В такому стані пробивався я через цю кляту долину, коли раптово недалеко від мене, десь згори впав крижавий кусень м'яса, певно з якогось вбитого звіра. Та хоч як я докладно розглядався, не побачив ніде сліду якоїсь істоти. Але саме тоді пригадав я собі, що розказували паломники та подорожники, які мені оповідали й про птаха Роха. Вони згадували про Діамантову Долину і твердили, що там жили смоки. Ходили теж чутки, що ніхто з цієї долини не вийшов ще живий. Але

вони говорили теж ще щось інше, що тепер прийшло мені на думку.

Вони розказували, що шукачі діамантів знали якийсь таємний спосіб, яким вони добирались до скарбів цієї долини та не ризкуючи свого життя, приходили назад з великими багатствами. А саме, вони робили так: вбивали вівцю, стягали з неї шкуру і скидали закривавлене м'ясо із скель вниз, в цю Долину. До кривавого м'яса приклеювались завжди діаманти, що лежали розсипані всюди, довкола. І коли сонце стояло високо, надлітали хижі супи, вбивали гострі кігті у падлину і виносили її на скельні верхи, до своїх сталих місць пиру. Саме тоді надбігали шукачі діамантів, вчиняли страшний крик і проганяли супів. А діаманти, що приліплені були до м'яса, забирали собі. Інакших способів не було, щоб дістатись в цю долину і з життям з неї вилізти. Це все прийшло мені на думку тоді, коли вбита вівця впала оподалік від мене на дно Діамантової Долини.

Підступивши ближче до того місця, я запримітив, що справді земля там була всипана діамантами, як камінчиками. Я напхав собі повні кишені дорогоцінних каменів, напакував у турбан, скільки міг і саме тоді недалеко впала ще одна вбита вівця.

Передумавши ще раз весь плян, я розв'язав свій турбан, поклався на плечі і прикрився м'ясом вбитої вівці. Хоч і як я бридився кривавого м'яса, та ще в таку спеку, але це була одинока можливість вирятуватись з цієї долини. Я прив'язав себе турбаном до м'яса і став чекати.

Не довго прийшлося і ждати. Саме надлетів такий величезний суп, застромив кігті у м'ясо і без труду поніс вівцю разом зі мною вгору та присів собі з нею на

скелі. Я злякався на смерть, коли побачив, як він своїм сильним дзюбом вдарив у м'ясо, бо мені здавалось, що він проб'є вівцю і мене з нею разом наскрізь. Його клюв вдаряв на подобу сокири, розшарпуючи вівцю на дрібні шматки. Але саме тоді піднявся жахливий галас з-поза скель, почулось тарахкотіння дерев'яних тарахкавок і стукіт каменів. Птах злякався, розгорнув крила і відлетів. Я скоро виліз з-під м'яса, цілий скривавлений і станув якраз напроти якогось чоловіка, що підбігав саме до вівці. Це мабуть був один із шукачів діамантів. Та коли він мене побачив, застиг на місці із страху. Однак ще заки спитав мене, хто я і що тут роблю, він спершу оглянув вбиту вівцю і заламав руки з розпачу:

— О, нещастя моє, нещастя! Ніюдин діамант не приліпився до м'яса! А замість цього приліпився до вівці цей чоловік! І нащо мені тут чоловіка, коли я чекаю на діаманти?! Я ж потребую діамантів, а не покривавлених і незнаних людей!

Набравши відваги він підступив до мене і знов затягнув свої жалі.

— О, чоловіче з вівці чи вівце з чоловіка! До м'яса не причепився жодень камінь, тільки ти, і сам Аллах хіба знає, хто ти такий? Може ти їси сире м'ясо, а може ти просто розбійник, що хоче мене вбити? Та заки підніметься твоя скривавлена рука на мене, скажи мені одне: чи це чесний спосіб отак приліпитись замість діамантів до моєї вівці, за яку я мусів виложити такі великі гроші?! Це для мене не є жодна приємна несподіванка, бо людей на світі аж забагато, але діамантів дуже мало і я полюю на діаманти, не на людей! А ти в ніякому разі на діамант не виглядаєш! Нехай Аллах буде мені свідком, до діаманту ти зовсім не подібний!

Тоді я розсміявся, обтер кров з обличчя і звернувся до нього:

— Не лякайся мене і вкрати трохи свого язика, щоб і я теж до слова міг прийти, ти овечий опікуне! Я не є розбійник, не є дух і не є демон, тільки подорожник і купець так само, як і ти, хоч не такий захланний. Але і твою захланість я заспокою, бо я маю при собі велику кількість діамантів і радо дам тобі кілька з них, із вдячності, що твоя вівця допомогла мені врятуватись! І зроблю це, хоч ти навіть не поздоровив мене і не спитав, чи не голодний і не спраagnений я, бо у тебе мабуть не серце у грудях, а камінь!

Тоді він розсміявся вдоволення і я розсміявся теж радий, що видістався живцем з цієї страшної долини. Нарешті незнаний мені купець став ще й оправдуватись.

— Нехай мир буде з тобою і Аллахові нехай буде слава! Я не є безсердешний чоловік, я є тільки купець і діаманти — це предмет моєї торгівлі. Як діловий купець я не звик до таких дивовижних історій, бо ясна справа, що це може і спокійнішого чоловіка вивести з рівноваги, коли бачиш, що з Діамантової Долини, з якої ще ніхто живцем не вийшов, з'являється жива людина та до того приліплена замість діамантів до моєї вівці! Отже вибач мені, о шановний чужинце і повір мені, що я серцем і душею радий тобі і твоєму рятункові, тому що я зовсім не є захланний — але скажи мені ласкаво, скільки маєш діамантів при собі і які вони великі!?

Саме наблизились до нас інші шукачі діамантів та купці, яким я знову мусів всю мою історію розказати. Всі вони бажали мені щастя із-за такого чудесного рятунку. Тому купцеві, якому належала використана

мною вівця, дав я жменю діамантів, викликавши тим у нього величезне вдоволення, бо такої кількості був би він при допомозі навіть десяти овець не видістав з долини.

Разом перебули ми ніч у тихому і безпечному місці. Після обильної вечері заснув я перший раз спокійно, знаючи, що ні гадів, ні Роха, ні супів немає біля мене.

Наступного ранку вирушили ми в дорогу почерез ці стрімкі і дикі гори, що окружали Діамантову Долину, спостерігаючи по дорозі множество різних незнаних мені звірів, що масово жили на тому дивному острові. По деяких незначних пригодах добились ми до бережжя, де на нас чекав корабель, що завіз нас до Басори. Там розпрощався я із своїми дотеперішніми товаришами подорожі і повернувся до Багдаду, разом із своїми діамантами. Дома зібрав я всіх рідних і приятелів, роздав їм подарунки і влаштував великий пир з нагоди мого повороту. Серед радощів щасливого рятунку став я забувати мої страшні пригоди, так неначе б вони мені тільки приснились.

Така є історія моєї другої подорожі. А завтра, за волею Аллаха, розкажу вам історію моєї третьої подорожі і всі пригоди, що їх я пережив під час неї.

Всі присутні, зокрема Сіндбад-носій не могли з дива вийти, слухаючи того оповідання і передумуючи всі заслухані історії. На закінчення подано ще обильну вечерю, після якої Сіндбад-Мореплавець наказав Сіндбадові-носієві знову дати сто динарів на дорогу. Наступного ранку, як тільки зійшло сонце, носій помолився Богові, поснідав скромно із своїх бідних запасів та знов подався до палати Мореплавця, щоб почути історію його третьої подорожі.

Третя подорож Сіндбада-Мореполавця

Після моєї другої подорожі жилось мені так само, як і після першої. Цілими днями у моєму домі перебували приятелі і при жартах, співах та доброму вині скоро сходив нам час. Але одного дня, проходжуючись досхід сонця по городі на мене найшла туга за далекими країнами і морями. Глянувши на гарних пташок, що співали, вітаючи Божий день, подумав я собі, що у інших країнах я бачив ще кращі пташки і чув ще гарніший спів. А глянувши на білочки, що проскакували між деревами пригадав я собі, які дивні, страшні, але теж і різні гарні звірі бачив я у своїх двох подорожах. Дійшовши до басейну з червоними та золотими рибками, попав я у задуму. На далеких чужих морях бачив я величезну кількість інших риб, більших і малих, страшних і гарних. В Багдаді в той час цвіли рожі, але їх пахтіння не видавалось мені таке чудове, як пахощі квітів і рослини на таємних островах серед океанів. Мій город і мій дім перестали мене радувати. Моє серце затужило за далекими землями і морями.

Але це не була одинока причина моєї третьої подорожі. Мушу перед вами визнати, що мене гнала теж жадоба багатств, які можна було під час такої подорожі здобути. Я хотів стати ще багатший, як я вже був, справляти ще кращі бенкети і свята. Така слаба є людська натура.

І ще одна була причина, що виганяла мене з батьківщини. Мені вже набридли мої власні оповідання і я запримітив, що мої приятелі тільки з чемности слухали

ще їх. Всі вже знали мої пригоди напам'ять. Я хотів пережити щось нове, не тільки, щоб пізнати ще краще світ і його тайни, але теж, щоб могли потім розказувати моїм приятелям несамовиті історії і впроваджувати їх у подив для моєї відваги і безстрашності. В той час забув я вже свій гіркий досвід, а саме, що Аллах перед кожним рятунком посилає важку пробу і перед кожною гарною історією твердий і важкий досвід. Я забув те все, бо людська натура нерозумна сама по собі і повна шкідливих гордощів.

І так рушив я у дорогу, при доброму вітрі і на доброму кораблі. І знов пливли ми від острова до острова, від побережжя до побережжя, вели торгівлю і збирали заробітки. Але одного дня надлетіла буря на морі. Вітер вигинав щогли, а величезні буруни заливали чардак. Капітан, що слідкував за бурею, дивлючись на море, повернувся раптово до моряків із розпучливою командою:

— Опустити вітрила!! Скоро, скоро!! Викинути якір!

По його поведінці пізнати було найвищу небезпеку. Матроси кинулись виконувати мерщій його накази. З мряки, що окружала корабель виринув берег якогось незнаного острова. З тривогою звернулись ми до капітана.

— О, капітане Райс, що таке сталося страшне? Чому така тривога?

— Вітер, о браття, переміг нас! Нехай Аллах має нас у своїй опіці! Вихор загнав нас далеко від нашого шляху на морі і злим поштовхом долі кинув нас на побережжя лютих гушів! Гуші — це дуже лихий, волохатий народ, зовсім подібний до мавп, що нікого живцем не випускає, хто попадеться в його неволю! Я вам кажу, що ми всі згинемо, згинемо!

Ледве капітан закінчив ці страшні слова, як вже ці мавпячі люди на нас напали. В маленьких човниках оточили вони корабель неначе сарана і вже перші десятки полізли на чардак. Також все побережжя заройлось ними. Я ще не бачив таких страшних потвор. Все їх тіло вкрите було чорним волоссям, як у звірів, так, що гидко було на них дивитись. Вони були малого росту, але сильної будови тіла, серед чорних облич світились, блискучі, жовті очі. Ніхто з нас не знав їхньої мови і взагалі про них мало що відомо, бо вони всіх вбивають, хто до них попадеться. Люди оминають їхні землі і вони також не стараються нав'язувати з ніким стосунків.

За порадою капітана ми постановили не оборонятись і не вбивати їх, бо перших могли ми убити, але перевага була по їхньому боці і тоді вони нас всіх зразу побили б. Що ми могли вдіяти з нашою відвагою проти тисяч тих запеклих звірків?

І так ми стояли без руху перед ними, одні з нас з руками на мечях, готові ще кожної хвилини оборонятись, інші із страхом та вичікуванням непевного майбутнього. Ми думали, що, можливо, якимось вдасться нам з дикунами переговорювати, але вони ані не думали про це. Цілими табунами повилазили вони на корабель і зразу взяли своїми примітивними каменюками розрубували якорні линви. Їхня зброя була тупа і непридатна, тому деякі з них стали кусати линви зубами, як скажені звірі. Вітер поніс корабель просто на побережжя, поки він не зарив дзьобом в набережний пісок. Гуші стали нас зганяти з корабля на землю, викрикуючи при тому дико, як мавпи. Але своєї зброї вони не відважились покищо піднести проти нас, мабуть із

респекту перед людьми високого росту, бо ми виглядали серед них, як велетні. А може вони не були зовсім такі кровожадні і хотіли тільки пограбувати нас та корабель. В кожному разі, зігнавши нас з корабля, вони самі повлазили на нього і обсівши його густо, як муравлі, відпливли з вітром на далеке море та скоро зникли разом з кораблем на овиді.

А ми тим часом залишились самі на цьому незнаному острові. Щоб розпізнати околицю, пішли ми в його глибину, завваживши, що він мав буйну і корисну рослинність. Ми зустріли багато овочів таких самих, як у нашій батьківщині і ними заспокоїли перший голод. Джерельної води було теж доволі і ми не потребували терпіти спраги. За якийсь час і погода поправилась, стало тепло і з-поза хмар виглянуло сонце.

Так маршували ми цілими днями, спочивали ночами під охороною пальмових лісів, аж одного дня побачили здалеку щось на подобу хати. Ми підійшли ближче і зі здивуванням запримітили, що це був неначе якийсь замок, окружений земляним валом із великими воротами по середині. Але ворота були, на диво, зовсім відкриті.

Після наради ми вступили до середини. Замок не був великий, він був навіть досить малий. За валами було просторе подвір'я без одної хоч би травички чи кущика, а під валом, з одного боку стояла довга лава. Також побачили ми величезну піч, біля якої лежали два залізні колики до надівання дичини, щоб її спекти над вогнем. Не надумуючись довго, кожний з нас підшукав собі вигідне місце і тому, що ми почували змучення далекою дорогою, скоро, одним по одному позасипляли. Так спали ми, здається, аж до заходу сонця. І саме тоді

земля під нами задрижала, а в повітрі роздався дивний гук.

До замку наблизився страшний велетень, весь порослий волоссям, високий як дерево, з довгими раменами і пащекою на подобу криничної безодні. Ми всі задрижали із страху. Великан пришлапав ближче, замкнув за собою ворота, глянув вниз на нас і важко сів на величезну лаву. Якийсь час він сидів спокійно, із здивуванням дивлючись на нас, незнаних йому, видно, карликів, але потім раптово піднявся і підійшовши до нас сягнув своєю лапою в нашу безпомічну громадку, так, неначе б ми були котями або малими собачками. Ми кинулись врозтіч, але він одною долонею загнав нас всіх в кут, та став собі між нами перебирати. Одного, другого і третього посунув далше, а мене вхопив у руку.

— О, Аллах, — подумав я з розпукою, як він підносив мене вгору, — чи це мусить знову саме на мене впасти? Змилуйся, Всемогучий, пощо я вибрався у цю прокляту подорож?!

А великан підняв мене догори і став мене докладно оглядати, обертаючи не всі боки, чисто так, як різник оглядає теля перед убоем. Його лапа була така велика, що я виглядав в ній як стручок фасолі. Не знаю, що собі великан подумав, але видно, що не набрав до мене переконання, бо опустив мене назад на землю і вхопив іншого. Колись я виглядав добре, але після трудів цієї подорожі я дуже схуд і змарнів і це видно, великанові не сподобалось. Другого він теж по кількох хвилинах пустив на землю і так майже нас всіх обшупав, заки натрапив на нашого капітана.

Ну, наш капітан був товстий і широкий, як бочка, повна товщів і м'яса. Навіть наша мандрівка йому не

зняла сала. Тому він сподобався великанові. Блискучино він вбив капітана і пожер, як кусок сирого м'яса. Дехто з нас зомлів зі страху й огиди.

Після цього жахливого обіду великан сидів якийсь час непорушно, в задумі спостерігаючи нашу перелякану на смерть громадку.

— О, Аллах, він ще не є ситий, — прошепотів біля мене один матрос, кланцаючи зі страху зубами, але нагло великан, видно щось надумавши, положився як довгий на лаві та став хропіти, наче ковальський міх. Так спав він аж до світанку. Тоді піднявся, заворкотів як недобрий лев і пішов кудись, замикаючи за собою ворота.

Після його відходу ми стали нараджуватись над нашим положенням. Скаргам не було кінця:

— Краще, щоб Всевишній нас був в морі потопив, або щоб нас були мавпи побили, ніж має нас цей великан всіх поїсти! Згинути як зварена курка в пащеці тої потвори — це ж страшно ганебна смерть!

Ми стали молитись. А корабельний хлопець, найменший і наймолодший з нас усіх озвався з кутка:

— Мене він певно аж на кінці зість, бо я дуже малий і худий.

Але стерник скричав на нього:

— О, голубчику, малий ростом, але великий глузотю, хто ж з нас знає, коли і чим насититься цей великан? Знаєш може межі його апетиту? А може він сьогодні захоче їсти саме таке щось маленьке, як ти?

Аж хтось піддав думку до втечі і ми стали гарячково шукати якогось виходу з того замку. По якомусь часі

вдалось нам знайти якусь діру і ми всі вилізли на волю. До заходу сонця блукали ми по острові, стараючись якнайдалше відійти від лихого замку. Годувались ми овочами і пили смачну джерельну воду. Під вечір пошукали ми якогось сховка, щоб переночувати, коли нагло земля застогнала під ногами великана, що з'явився над нами. Він шукав нас, знайшов і половив всіх так, як ловить вправна господиня курчата до мішка. Супроти нього ми були зовсім безборонні і як би ми скоро не бігли, він нас завжди міг легко дігнати. Повкидавши нас всіх до мішка, що його він приніс із собою, поніс він нас в руці до свого замку. Ми лежали в мішку один на одному, не знаючи навіть, до кого належала та чи інша рука чи нога. Але на щастя ніхто не був поранений, а я мав особливе щастя тому, що лежав на самому верху і на мені був ще тільки корабельний хлопець.

В замку великан повитягав нас з мішка, обшукав наново, вибрав одного купця, що мав на собі ще трохи сала і товсті ноги та пожер його, як і капітана живцем. І знову, як першим разом, положився і спокійно заснув, хропучи на весь замок. Досвітком піднявся і знов пішов за своїми ділами.

Тоді ми зійшлись на нараду, бо наше положення було вже просто жахливе. Один з нас заявив:

— На Аллаха, це не має жодного сенсу, що ми пробуємо тікати. Він кількома кроками нас завжди дожене і ніхто не зможе втекти, тим більше, що на цьому острові немає жодного доброго сховка. Якщо він засне, ми мусимо спільно пробувати його вбити. Це єдиний вихід з нашого страшного положення.

Але інші заперестували:

— Що ж ми можемо зробити такій потворі!? Найгостріший меч це для нього просто соломинка, а удар ножа не значить більше, як укол комаря!

Тоді озвався на те все я:

— Заберемо звідсіля дерево і дошки на побережжя, зробимо з того дарабу і як тільки дамо собі з ним раду, попливемо з вітром на океан, а Бог нам допоможе. Цей острів є страшний і тут перебувати далше не можна.

А інші притакнули мені:

— Ти правду кажеш, Сіндбаде. Але всі ті пляни нідочого, якщо ми не знаємо, як нам того великана позбутися, якої взагалі зброї можна вжити проти нього?

І саме тоді мій погляд натрапив на величезні залізнi колики, що стояли за печею.

— Приятелі, можливо, що ми його не вб'ємо, але може нам вдасться ніччю встромити йому ці колики в очі? Це буде страшний чин, але ми не маємо іншої ради, якщо хочемо рятувати наше життя і вернутись колись живими та здоровими до своїх!

Стерник піднявся рішуче.

— Страшне діло чи ні — ми не можемо мати милосердя над тією потворою, коли вона його не має до нас. Адже він пожер вже двох наших товаришів! Також сьогодні ввечері, заки ми зможемо щонебудь ще зробити, він одного з нас з'їсть, може мене, може тебе, Сіндбаде, а може того бідного хлопця. Тому зробимо так, як Сіндбад нам порадив, бо я не бачу жодного кращого пляну. Чи вдасться нам наш намір виконати, знає тільки Аллах!

Після того ми стали носити дошки і дерево на побережжя та будувати дарабу. До заходу сонця покінчили ми свою роботу і думали саме всісти на неї та відплисти, як надбіг великан, вхопив нас всіх у мішок, заніс до замку, вибрав собі купця з Бассори і пожерши його, поклався спати. Страшний він мав сьогодні сон: весь час гуркотіло в його грудях, як у безодні, а хропів він так, що цілий острів дрижав.

Тоді ми вирішили діяти. Без довшої надуми підняли ми обидва залізні колики, полізли з ними на лавку, намірились і на згідну команду — вдарили обидвома нараз. Великан заревів так жахливо, що здавалось, земля розпадеться, стрибнув на рівні ноги і сягнув за нами. Але він не міг нас знайти, бо нічого не бачив і хоч і як сказано махав руками, стараючись нас положити, то проте не вдалось йому вже нікого з нас досягти. Ми тікали як миші, бо бачили кожний його рух і нарешті він нащупав двері, розбив їх та сказано виючи побрив у ліс.

Тоді ми всі побігли що сил до нашої дараби, на побережжя, надіючись, що він не знайде того місця, де ми її зладили. Та лише ми туди добігли, як здаля появився великан, а біля нього ще двох інших, ще чорніших і ще страшніших як він. В шаленому поспіху відрізали ми линву, що нею дараба трималась прибережного дерева і саме у хвилині, коли ми виплили на море, три великани добігли до берега.

Вони не важились у воду, але стали верещати і кидати за нами цілими скельними бльоками, що падали густо побіч нас у воду, так, що буруни від них що хвилини заливали дарабу. Ми веслували із всіх сил і вже нам здавалось, що ми вирвались з небезпеки, як один

великий камінь трапив у саму дарабу, побив багато з нас та залив її водою. Друга каменяка докінчила діла, ми попадали у воду, що роїлась від акул, а довкола піднялись хвилі, неначе під час бурі. Однак ми тримались решток дараби і даліше веслували, але каміння все ще падало на нас, вбиваючи і скидаючи у воду нещасних купців та моряків. Багато з нас згнуло, дехто від каміння, дехто в пащеках ненажерливих акул, і накінець залишились тільки ми три: один молодий матрос, один старший купець і я. Втрійку веслували ми даліше аж поки не захопила нас буря, що понесла нас морями і викинула нашу дарабу на берег якогось незнаного нам острова. Ми лягли на піску, змучені до краю так, що ніхто не знав, чи інший же живе. Я сам почував, що мені до смерті лише крок і іншим теж не було краще. Довго ми так пролежали, заки прийшли трохи до сил. Тоді піднялись спровола і вибрались оглянути острів та знайти якусь поживу. Острів потопав у деревах, що вгинались під овочами, маси всякого птацтва щебетали у верхів'ях, на побережжі повзали черепахи, потічками плила солодка вода і як оком сягнути, землю встеляли пишні, різнокольорові квіти.

Оглянувши це все якслід і наситившись найденими овочами, ми підшукали якийсь тихий куток і зладили собі нічліг. Ледве однак ми задрімали, роздався сичачий звук, подібний до свисту вихру і ми всі зірвались з широко відкрити очима. Довкола нас лежала величезна гадюка, подібна до смока. Не було як тікати: вона нас оточила своїм тілом, як перстеном і нагло піднявши голову вхопила мого товариша, молодого моряка та проковтнула зразу, живцем. Тоді ще глянула на нас

і поповзла геть, насичена. Нас лишилося ще тільки двох. Я зі схвилювання ледве міг ще говорити.

— Що за страшні переживання зустрічають нас на кожному кроці! Всюди чигає смерть і коли ми думаємо, що врятувались з одного нещастя, саме в цю хвилину попадаємо у нове, ще гірше від попереднього! Якаж різниця, чи пожре нас великан, чи проковтне такий гад?!

Але мій старший товариш сумовито похитав головою:

— Мій приятелю, смерть завжди є страшна, або завжди легка, залежно як хто на неї дивиться. Але після смерти душа йде до раю і там їй вже ніщо не загрожує так, як на землі. Чи згинуті в пащі акули, чи в зубах гадюки чи в руках великана — все таки це тільки останній біль на цій землі. Нехай тоді діється воля Аллаха. Я готов на смерть і не думаю далше перед нею тікати.

Коли він говорив, я глядів на нього і на його обличчя справді не було вже більше жодного страху. Він був старий і мав великий розум, видно, що це була правда, що він говорив. Але я далше молив Бога про рятунок.

Вечором полізли ми на дерево, щоб нас гад не міг досягти і мій товариш заснув із спокійним усміхом на лиці. Але щож, цей гад умів повзати по деревах так само добре, як по землі і серед ночі появився він біля нас, вхопив мого товариша і проковтнув одним махом. Після того сповз важко з-поміж галуззя та зник у лісі саме тоді, як з моря виринуло сонце і розпочався новий день. Мій товариш вже його, на жаль, не дочекався.

Напів мертвий із страху зліз я з дерева, не знаючи що зробити. Були хвилини, що я хотів кинутись в море

і втонути, але все таки рештки надії на рятунок і на життя не дозволили мені цього зробити.

Але все таки я мусів рятуватись перед гадом. Відшукавши в лісі кілька довгих, грубих і сильних прутів, прив'язав я їх до себе так, що і руки і груди і голова була за ними захоронена. Коли надійшов вечір, я поклався на землі, а патики були надімною, неначе товсті і міцні ґрати. Як я сподівався, гад приповз знову до мене, але не міг мене ніяк проковтнути, бо довгі патики йому в тому перешкоджали. Гад вертівся, розлючений довкола мене, сичав страшно, аж кущі вгинались, відповзав і приповзав наново, але ніяк не зміг мене вхопити. До самого сходу сонця не відступав він від мене в надії, що все таки якось йому вдасться ще мене дістати. Коли ж зійшло сонце, він відповз геть, повний люти і злости. Тоді звільнився я від патиків, що охоронили мені життя і поманджав на берег моря, ледве волікши ногами. Я вже перестав вірити у який-небудь рятунок, коли раптово мої очі вгледіли далеко на овиді якийсь корабель.

Гарячково зірвав я велику, зелену галузь і став нею давати знаки кораблеві, побоюючись, що він може мене не запримітити. Але на щастя з корабля завважили мої розпучливі знаки і він став наближуватись до острова.

Ставши недалеко від берега, корабель заякорився і з нього спущено на воду човен. Кільканадцять хвилин пізніше я вже сидів у ньому і плив до корабля. Якраз тоді з лісу виповзли три великі гади, що були б мені кінець зробили, якби не цей своєчасний рятунок.

На кораблі мусів я спершу розказати всі свої пригоди, після того мені дали їсти й пити, підшукали для

мене якийсь одяг, бо мій був зовсім подертий. Нарешті, змучений страшними переживаннями попав я у довгий сон і розбудився аж через три дні. Острови із мавпами, великанами та гадами лежали вже далеко поза нами.

Я роздумав над всім, що пережив досі і змовив гарячу та щиру молитву до Всевишнього, дякуючи йому за чудесний рятунок. Тепер, на безпечному кораблі, мені починало здаватись, що це все був тільки страшний, кошмарний сон.

Через якийсь час припливли ми до острова, який зовуть Аес-Салягітаг, незвичайно багатий на сандалове дерево. Купці зійшли на берег, щоб поробити різні транзакції. А капітан звернувся теж до мене із питанням:

— Не маєш охоти також оглянути острів і тутешніх людей?

Але я відповів, змучено махаючи рукою:

— Ах, за пригодами я зовсім вже не тужу, після того, що я пережив. Краще я залишусь тут в спокої. Крім того не маю жодних грошей, ані товарів, як інші купці, то й нема з чим починати торгувати. Я дякую Аллахові за те, що ще живу. Більше нічого не хочу.

Та капітан запротестував.

— Це правда, чужинце, що у тебе немає грошей ні товарів, але я бачу на твоїх руках два перстені, з яких зокрема один є дуже дорогоцінний.

Це був перстень короля Мірджана, а на другій руці носив я перстень на подобу двох гадюк з рубінами в місці очей. Тоді подумав я, може й справді продати перстень короля Мірджана, бо він мав вищу вартість. Я зійшов на берег і справді знайшов серед натовпу купців, що купували прикраси і дорогоцінності. Але

серед них трапився один, що навіть не глянув на перстень короля Мірджана, а показав на цей другий і викликнув:

— О, цей перстень купив би я радо, бо він нагадує мені гадюк з одної страшної, далекої долини, де я здобув велике багатство!

Тоді я спитався, про яку долину він говорить, а він махнув рукою, кажучи, що я й так її не знаю, це є Діамантова Долина. Тоді я уважніше приглянувся до нього і впізнав у ньому того самого купця, що врятував мене тоді від смерти при допомозі своєї мертвої вівці і якому я за те дав пригорщу діамантів.

— О, мій рятівнику з вівцею, не впізнаєш ти мене?!
— вигукнув я радісно.

І він собі пригадав мене і засміявся.

— Тоді ти сказав, що я маю камінь замість серця!

І ми разом радувались нашою зустріччю, а тому, що він мав із собою мішечок повний діамантів, дав мені кілька каменів назад, а я дарував йому перстень з гадюками і ми розпрощались, бажаючи собі взаємно всього добра.

І так перстень короля Мірджана до сьогодні залишився на моєму пальці. А з отриманими діамантами став я робити купецькі інтереси і вони стали підставою мого нового майна. Наш корабель довго ще плавав по морях, я купував і продавав у всіх пристанях. Щастя трималось мене і коли ми були вже на Індійському океані, я став знову багатим чоловіком. Під час тих подорожів ми пережили теж багато різних менших і більших пригод. Так прибули ми теж до країни, що зоветься Індія і до інших країн, що лежать над Індій-

ським океаном і ми мали змогу оглядати там різні дивні звірі і риби. Ми бачили величезну рибу, що приводить на світ свої діти, як слон та й годує подібно до нього. Інша знов риба, виглядає як корова і ходить також по землі. Я бачив черепаху, широку на 20 ліктів, а інша знов мала на своєму панцері зорі із срібла.

І так вернувся я цілий і здоров до Багдаду, де знов влаштував величезне свято і обдарував всіх моїх приятелів та знайомих. Це є історія моєї третьої подорожі, а завтра, як Аллах дозволить, розкажу вам про мою четверту подорож, на яку я вибрався помимо всього того, що пережив під час трьох попередніх.

І знову отримав Сіндбад-носій сто дукатів і поманджав додому роздумуючи над пригодами Сіндбада-Море-плавця до самого ранку наступного дня. А тоді подався до його палати, щоб вислухати історії четвертої подорожі.

В короткому часі Видавництво «Дніпрова Хвиля» випустить другу частину «Пригод і подорожів Сіндбада-Море-плавця», в якій будуть описані його дальші далекі подорожі і страшні пригоди.

THE
LIBRARY OF THE
UNITED STATES
DEPARTMENT OF
AGRICULTURE
WASHINGTON, D. C.

БІБЛІОТЕКА ЮНИХ ЧИТАЧІВ

Леонід Полтава

ПОДОРОЖІ І ПРИГОДИ МИКЛУХИ-МАКЛАЯ

Каарам-Тамо — людина з місяця

В-во «Дніпрова Хвиля», Мюнхен 1955. Обкладинка та ілюстрації роботи артиста-маляра Ю. Кульчицького. Сторін 54, ціна: \$ 0.30, 3 австрал. шил., 2 англ. шил., 12 б. фр., 100 фр. фр., 1.— нм.

Це захоплююче оповідання про українського подорожника Миколу Миклуху-Маклая призначене зокрема для молоді. Маклай подорожував по островах Полінезії і Маляїв і його пригоди є живою та цікавою лектурою для розвитку фантазії у дитини та збільшення кола її зацікавлень. Всім батькам поручається ту книжку для своїх дітей набути.

Сталі індивідуальні Відборці і Замовники видань
В-ва «Дніпрова Хвиля»
отримують книжки:

Подорожі і пригоди Миклухи-Маклая та

Пригоди Мореплавця Сіндбада

даром

Окремо кожна книжечка «Бібліотеки Юних Читачів» коштує:
0,30 дол., 3 австрал. шил., 2 англ. шил., 12 б. фр., 100 фр. фр.,
1.— нм.

Адреса В-ва «Дніпрова Хвиля»:

Verlag Dniprova Chwyla
München 2, Dachauerstr. 9/II/3
Deutschland - Germany

Канадсько-Український Бібліотечний Центр

Канадське Товариство Приятелів України
Торонто – Канада